

УДК 343.98

Д.А. Патрелюк,
кандидат юридичних наук, головний оперуповноважений
Департаменту карного розшуку Національної поліції України

ЕЛЕКТРОННЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК НАПРЯМ ПОДОЛАННЯ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНОМУ ПЕРЕСЛІДУВАННЮ

Анотація. В умовах застарілості, низької технологічності, бюрократії та неефективності діяльності українських правоохоронних органів запровадження електронного кримінального провадження є не просто перспективним, а необхідним напрямом подолання протидії кримінальному переслідуванню. На основі аналізу прихованих резервів ЄРДР по виявленню та попередженню протидії кримінальному переслідуванню, автор доходить висновку, що основою для утворення електронної форми кримінального провадження доцільно обрати саме цей реєстр. У статті сформульовані послідовні кроки, здійснення яких дозволить перетворити ЄРДР на сучасну систему е-провадження.

Ключові слова: кримінальне переслідування; електронне кримінальне провадження; електронна форма; е-провадження; Єдиний реєстр досудових розслідувань; ЄРДР.

Постановка проблеми. Набрання чинності новим КПК України поклато край маніпуляціям з прийняттям рішень про порушення або відмову в порушенні кримінальної справи. Відомості про вчинення кримінального правопорушення невідкладно, але не пізніше 24 годин з моменту їх надходження (виявлення), вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі — ЄРДР) та починається кримінальне провадження [1].

Введення цієї новели розширило права правоохоронних органів по збору доказів одразу після надходження заяви (повідомлення, рапорту), запровадило частково електронний кримінальний процес, проте головним її досягненням є розпочата дебюрократизація кримінального провадження.

Прогресивність КПК України у припиненні бюрократичних процесів нажаль не вирізняється системністю і наступальністю, а обмежується лише врегулюванням порядку прийняття окремих процесуальних рішень. Водночас процесуальна діяльність слідчого по документуванню злочинців, особливо при необхідності обмеження їх прав і свобод, і досі переобтяжена ускладненими процедурами та застарілими вимогами. Електронна фіксація процесуальних рішень, у свою чергу, перетворилася з новітнього засобу у другорядний (після паперового носія), але обов'язковий елемент процесу.

Викладене негативним чином впливає на оперативність прийняття рішень, призводить до значних матеріальних, людських та часових витрат, а також

унеможливилює будь-яку раптовість процесуальних заходів. Формалізм превалює над юридичним змістом кримінального переслідування, «граючи на руку» зацікавленим у протидії йому особам.

Наведене актуалізує дослідження електронного кримінального провадження як напряму подолання протидії кримінальному переслідуванню.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підґрунтям дослідження стали наукові праці фахівців у галузі загальної теорії права, криміналістики, кримінального процесу, інтерв'ю та доповіді керівників правоохоронних органів, а саме: А.Ф. Абдулвалієва, А.А. Бережаніна, К.Г. Вівчарука, В.Б. Вехова, С.Н. Князева, І.В. Лазарева, Ю.В. Луценка, В.А. Сарлибаєва, А.В. Столітнього, А.А. Стрижевської, О.В. Тульської, М.В. Цвіка, Т.А. Савчук, О.Ф. Скакун, Д.О. Чібісова та багатьох інших.

Формулювання цілей. Метою статті є науковий результат у вигляді визначення можливостей електронного кримінального провадження як напряму подолання протидії кримінальному переслідуванню. Для досягнення вказаної мети вирішенню підлягають такі завдання: 1) діагностувати необхідність і можливості запровадження електронного кримінального провадження у підвищенні ефективності кримінального переслідування; 2) визначити послідовні кроки у створенні е-провадження в Україні.

Виклад основного матеріалу. Вчені та працівники правоохоронних органів спільні у переконанні, що науково-технічна еволюція вимагає від кримінального переслідування осучаснення та удосконалення. В першу чергу, це стосується введення електронної форми кримінального провадження [2, с. 101; 3; 4; 5, с. 145; 6].

Вказані ідеї, не зважаючи на свою очевидну прогресивність, не мають одностайної підтримки у науковій літературі. Широке коло вчених з країн СНД, серед яких А.А. Бережанін, К.Г. Вівчарук, І.В. Лазарева, С.Н. Князев, Т.А. Савчук та інші, вказують, що питання введення електронної форми кримінального провадження передчасне, потребує детального технічного, процесуального та законодавчого доопрацювання. Так, на думку науковців, е-провадження уразливе до несанкціонованого доступу та хакерських атак, потребує розробки механізмів долучення до матеріалів справи будь-якої доказової інформації (фото-, відео-, аудіо- записи, паперові документи тощо), а також вирішення питання щодо неможливості (через похилий вік, невміння тощо) або небажання учасника процесу використовувати електронні документи, оскільки воно може здійснюватися виключно на добровільній основі і не може мати імперативного характеру [7, с. 49; 8, с. 15; 9, с. 82; 10, с. 452].

Категорично засуджуючи позицію названих вчених, варто зауважити, що електронне кримінальне провадження є не вітчизняним ноу-хау чи довгостроковою перспективою, а скоріше об'єктивною необхідністю, введення якої в Україні значно прострочене. Обґрунтуванням наших думок є:

- по-перше, значний розвиток світової та вітчизняної електронної комунікаційної інфраструктури, який відбувся в останні десятиліття у різних сферах суспільного життя (особисте спілкування, бізнес, надання адміністративних послуг, державні та приватні он-лайн сервіси, доступ до реєстрів, е-декларування, тендерні закупівлі тощо). Відстань і час більше не обмежують можливості людини в отриманні та передачі інформації;

— по-друге, широке поширення інформаційних і телекомунікаційних технологій у злочинній діяльності (планування, збір інформації, безпосереднє вчинення) та протидії кримінальному переслідуванню (приховування злочину, збут викраденого, фінансові транзакції за допомогою віддаленого доступу, залякування, шантаж, розповсюдження даних тощо);

— по-третє, бюрократія та застарілість кримінально-процесуальних процедур, котрі здатні загальмувати або суттєво знизити ефективність будь-яких ініціатив новостворених (реформованих) правоохоронних органів;

— по-четверте, можливість знищення, пошкодження, підміни або внесення змін до паперових процесуальних документів після їх складення як одна з форм протидії об'єктивному і неупередженому розслідуванню зникне;

— по-п'яте, небажання або нездатність окремих громадян чи посадових осіб до використання е-провадження не може мати вирішальне значення у питаннях процедурного удосконалення кримінального переслідування.

Українське кримінальне процесуальне законодавство запровадило змішаний або частково електронний кримінальний процес, тобто паперове провадження з елементами електронної фіксації. Так, відповідно до КПК України досудове розслідування починається з суто електронної процедури — внесення слідчим (прокурором) відомостей до ЄРДР, результатом якої є електронний процесуальний документ автоматично сформований системою (витяг). Напротивагу початку кримінального провадження, на усіх інших стадіях процесуальні рішення і юридичні факти ініціюються, узгоджуються та приймаються виключно на паперових носіях, проте найбільш

значущі з них обов'язково повинні фіксуватися у реєстрі. Таким чином, настання окремих юридичних фактів (початок та припинення провадження, зупинення та відновлення розслідування, пред'явлення підозри, оголошення підозрюваного у розшук тощо) прямо залежить від їх електронної фіксації у ЄРДР.

З цього приводу заступник Генерального прокурора України А.А. Стрижевська у своєму виступі на засіданні круглого столу «Електронні системи в діяльності прокуратури України: проблеми та перспективи впровадження» вказала, що архівні та аналітичні можливості ЄРДР досить обмежені, що не відповідає реаліям сьогодення. У зв'язку з чим, створення системи електронного кримінального провадження доповідач визначила пріоритетним напрямком розвитку ЄРДР [3]. Пізніше Генеральний прокурор України Ю.В. Луценко повідомив, що до кінця 2018 року у генеральній прокуратурі буде запущено систему електронного документообігу та електронне кримінальне провадження, а після цього система пошириться і на територіальні органи прокуратури. Її перевагами стане: зменшення паперового валу, скорочення контакту між працівниками і виконавцями доручень, поєднання ЄРДР з електронною базою судів і, можливо МВС [6].

Це досить амбітна мета, проте її досягнення в такому вигляді кардинально не вплине на ситуацію з підвищенням ефективності кримінального переслідування, здійснюваного вітчизняними правоохоронними органами. Так, за даними статистичної звітності Генеральної прокуратури України, впродовж 2017 року органами прокуратури здійснювалося досудове розслідування 16,8 тис. кримінальних проваджень. Водночас,

Національною поліцією розслідувалось понад 499,6 тис. злочинів; Службою безпеки — 3,6 тис.; органами, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства — 2,5 тис.; Національним антикорупційним бюро — 0,7 тис. [11].

Таким чином, зміни торкнуться приблизно 1/30 частини розслідуваних злочинів, що є недостатнім «поштовхом» для спричинення змін у інертній бюрократичній системі вітчизняної кримінальної юстиції.

Іншим питанням є платформа, яка буде використовуватися для е-провадження. Виходячи з того, що її дія розповсюджуватиметься виключно на прокуратуру, а не на усі правоохоронні органи, можна припустити, що основою для нової системи стане не ЄРДР. Більш того, в деяких державах уже сьогодні матеріали досудового розслідування повністю чи частково фіксуються в електронному вигляді — на CD-носіях (Канада), USB флеш-картах (Росія) чи планшетах (Англія та Уельс) [12, с. 128; 13, с. 151]. Водночас ЄРДР, на наш погляд, є найбільш прийнятним для означених цілей, хоча і потребує доопрацювання. Зупинимось на них більш детально.

Порядок формування та роботи ЄРДР визначається Положенням [14], відповідно до якого метою утворення та ведення реєстру, серед іншого, визначається облік прийнятих під час досудового розслідування рішень; осіб, які їх учинили; результатів судового провадження. Проте на практиці, навіть сьогодні, це досягається не у повній мірі, що вимагає уточнення процедур.

З формулювання «прийняті під час досудового розслідування рішення» можна зробити висновок, що мова йде про процесуальні рішення у кримінальному провадженні. Останніми,

згідно ст. 110 КПК України, є всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, слідчого судді, суду [1].

Водночас, відповідно до розділу 3 Положення, внесенню до ЄРДР підлягають відомості не про всі процесуальні рішення і факти, а лише відносно:

заяви чи повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення; призначення слідчого, процесуального керівника, прийняття до провадження; дати складання повідомлення про підозру, дати і часу вручення повідомлення про підозру, правову кваліфікацію, зміну раніше повідомленої підозри; передачі матеріалів за підслідністю, визначення підслідності; зупинення та відновлення досудового розслідування; оголошення підозрюваного у розшук; об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування; закінчення досудового розслідування; продовження строків розслідування; вжитих заходів забезпечення кримінального провадження; відкриття матеріалів досудового розслідування іншій стороні; повернення судом кримінального провадження, обвинувального акта, клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності, клопотання про застосування примусових заходів виховного або медичного характеру тощо [14].

Аналізуючи практику досудового розслідування можна дійти висновку, що не всі передбачені у переліку процесуальні рішення знаходять своє відображення у ЄРДР (наприклад, заходи забезпечення). Така позиція не відповідає задекларованій у Положенні меті існування і ведення реєстру.

Окрім цього суттєвим недоліком, на наш погляд, є відсутність фіксації юридичних фактів, значущих для до-

судового розслідування і подальшого судового розгляду, наприклад, встановлення факту неповноліття особи тощо.

Таким чином, переконані, що **першим кроком** у перетворенні ЄРДР на сучасну систему е-провадження мусить стати **запровадження електронної фіксації усіх процесуальних рішень та юридичних фактів**. З цього приводу слід зазначити таке:

1) на наш погляд, автори Положення необґрунтовано оминули увагою фіксацію прийняття процесуальних рішень, пов'язаних з тимчасовим обмеженням прав людини, та їх реалізації (дати, часу або періоду), зокрема:

— обшуку житла чи іншого володіння особи, а також особистого обшуку;

— слідчого експерименту у житлі чи іншому володінні особи;

— освідчування;

— примусове отримання зразків для експертизи;

— призначення експертизи та примусового залучення особи для її проведення;

— ексгумація трупа;

— негласні слідчі (розшукові) дії.

2) запровадити електронну фіксацію юридичних фактів. Останні в теорії права визначаються як конкретні життєві обставини (дії та події), з якими норми права пов'язують настання певних правових наслідків — виникнення, зміну або припинення правових відносин [15, с. 346].

У КПК України замість словосполучення «юридичний факт» вживається термін «факт». Останній згадується законодавцем переважно у контексті його встановлення під час досудового розслідування, у зв'язку з важливим значенням для забезпечення подальшого судового розгляду та притягнення винних до відпові-

дальності, зокрема: встановлення неповноліття, психічного захворювання або інших відомостей, які викликають сумнів щодо осудності; володіння мовою досудового розслідування; володіння, користування чи розпорядження майном; вчинені нотаріальні дії; а також інформація про здійснювану протидію кримінальному переслідуванню в інших провадженнях (переховування, злочинні дії та ін.) тощо.

Водночас, узагальнення судово-слідчої практики показало, що інформація відносно абсолютної більшості значущих юридичних фактів не міститься у ЄРДР, а головне — у реєстрі, навіть, не передбачена можливість їх внесення. Означена ситуація вимагає термінових змін, які в результаті дозволять:

1) зменшити ризики процесуальної протидії з боку працівників правоохоронних органів, прокуратури, суду, оскільки факт вчинення будь-якої дії, рішення чи настання юридичного факту відобразатиметься у реєстрі, та приховати його прийняття (настання) та результати буде не можливо;

2) виключити можливість зловживань, зокрема документування у межах кримінального провадження злочинної діяльності осіб, які не мають відношення до розслідуваної події.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що усі юридичні факти та процесуальні рішення у кримінальному провадженні повинні підлягати обов'язковій електронній фіксації у ЄРДР. Вказані заходи дозволять не лише відслідковувати рух кримінального провадження, а і нададуть змогу здійснювати контроль за додержанням законів при розслідуванні, діагностувати та унеможливити протидію кримінальному переслідуванню.

Другим кроком на шляху трансформації ЄРДР у систему електро-

нного кримінального провадження повинна бути **рівнева інтеграція з державними, комунальними та окремими приватними реєстрами і базами даних** про юридичні факти, значущі для кримінального переслідування, **з фіксацією доступу і дій уповноваженого користувача.**

Схожі позиції вже висловлювались іншими науковцями. Так, А.В. Столітній, досліджуючи означені питання, вказує, що удосконалення ЄРДР передбачає зв'язок електронних інформаційних систем, повну або часткову інтеграцію відомчих та міжвідомчих баз правоохоронних органів (АРМОП, Факт, НАІС, Аркан, Оріон тощо), під'єднання всіх систем електронного врядування (державних органів), загальнодержавних реєстрів та баз даних тощо [16, с. 189]. Загалом на сьогодні налічується понад сто відкритих державних реєстрів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, не кажучи вже про ті, доступ до яких обмежено.

В цілому підтримуючи позицію науковця, вважаємо за доцільне дещо її уточнити. А.В. Столітній, визначивши необхідність з'єднання ЄРДР з базами і реєстрами у сфері зв'язку (поштового, мобільного), транспорту (авіа-, залізничного, морського, річкового, автомобільного) та банківського сектору не врахував, що переважна кількість суб'єктів господарювання у цих сферах не належать до державної власності.

Таким чином, інтеграція повинна бути розширена на комунальні та окремі приватні реєстри і бази даних, інтеграція з якими надасть змогу в он-лайн режимі отримувати необхідну інформацію, накладати арешт (на рахунки, майно тощо), заборони (на відчуження, перетин кордону тощо), оголошувати у розшук (осіб, транспортні засоби тощо) та інше.

Іншим суттєвим питанням є рівні інтеграції та фіксація доступу (дата, час, особа) до реєстрів і баз, а також дій (отримання інформації, накладення арешту, заборони, оголошення у розшук тощо) суб'єктів кримінального переслідування. Так, якщо необхідність фіксації була описана вище і сумніву не викликає, то рівні інтеграції необхідно розглянути більш детально.

Відповідно до закону, доступ до інформації з державних, комунальних чи приватних реєстрів і баз даних може здійснюватися:

- 1) вільно і не потребувати жодних дозволів або підтверджень;
- 2) на підставі запиту суб'єкта кримінального переслідування (слідчого, детектива, прокурора, оперативного працівника тощо);
- 3) на підставі ухвали суду.

Так, якщо перші два варіанти (вільний доступ та отримання інформації на підставі запиту) суб'єкт кримінального переслідування може зробити самостійно в он-лайн режимі, то останній варіант зумовлює необхідність **третього кроку**, а саме **налагодження безконтактної електронної взаємодії між суб'єктами кримінального переслідування (детективом, слідчим, прокурором) та судом при ініціюванні, узгодженні та санкціонуванні процесуальних рішень.**

Частково вирішення означеної проблеми запропоноване у Стратегії розвитку органів системи МВС України на період до 2020 року. Вказаним документом передбачається розроблення і впровадження єдиної електронної системи роботи з даними і матеріалами досудових розслідувань у взаємодії з органами прокуратури і судами для забезпечення безперервності та підконтрольності проведення досудового розслідування [17].

Таким чином, робота органів досудового розслідування, прокуратури і суду нарешті зможе вибудуватись в одну лінію. Ідея створення електронних систем типу e-Case management system (eCMS) у світі не нова, вона активно використовується у діяльності правоохоронних та судових органів країн Європейського Співтовариства [4].

Можливості долучення до електронних кримінальних проваджень документів в електронній формі, відомостей про отримані докази, в тому числі фото-, кіно-, відеозйомку, а також інші файли та програмні продукти досліджують і російські вчені А.Ф. Абдулвалієва, Л.Г. Халліуліна, О.В. Тульська [13; 18; 19].

Водночас, вітчизняною Стратегією не передбачено цілий комплекс питань, пов'язаних з ініціюванням, узгодженням, прийняттям та фіксацією рішень, дозволів та здійснення контрольних повноважень за кримінальним провадженням, зокрема шляхом його перевірки та надання електронних вказівок безпосередньо у системі, доступу до державних реєстрів і баз даних.

Таким чином, не зважаючи на заплановане спрощення комунікації між основними ланками сторони кримінального переслідування, питання ефективності такої діяльності знову відійшли на другий план.

В.І. Корбутяк, досліджуючи проблеми введення електронного діалогу у кримінальному провадженні, вказує, що перехід до електронної форми усіх процесуальних документів (протоколів, повідомлень, викликів, постанов, повідомлень про підозру, обвинувального акту, тощо) сприятиме: зменшенню термінів підготовки и виконання документів та кількості рутинних операцій; прискоренню руху документів та їх своєчасного розгляду; забезпеченню

ефективного контролю виконання завдань і прийняття рішень; підвищенню ефективності роботи як окремих посадових осіб, так і органу в цілому; зниженню витрат на розмноження, передачу і збереження безлічі копій паперових документів; забезпеченню прозорості та оперативної взаємодії учасників досудового розслідування; істотній економії часу та коштів тощо [20, с. 74-75].

Повністю погоджуючись із зазначеними науковцем перевагами, вважаємо, що введення електронного діалогу здатне підвищити відповідальність усіх ланок розслідування та налагодити ефективний контроль. Зокрема, така процедура унеможливить існуюче на практиці «свавілля» судових та прокурорських органів у здійсненні діяльності по кримінальному провадженню та приведе їх у відповідність до закону.

Так, наприклад, аналіз судово-слідчої практики засвідчив фактичне нехтування слідчими суддями вимог щодо строків розгляду клопотань слідчих та прокурорів, зокрема на проведення обшуку (в день надходження ч. 4 ст. 234 КПК України) та негласних слідчих (розшукових) дій (6 годин з моменту отримання ч. 1 ст. 248 КПК України). Паперова фіксація моменту надходження клопотання, а відтак і моменту прийняття рішення (надання дозволу/відмови) пов'язана зі зловживаннями. Аналогічна ситуація має місце і при погодженні клопотань в прокуратурі. Вказані дії шкодять ефективності кримінального провадження, а іноді є свідомим актом процесуальної протидії кримінальному переслідуванню.

Запровадження електронного діалогу здатне виключити такі протиправні дії, шляхом підвищення виконавської дисципліни — факти звернення слідчих

будуть задокументовані, аналогічно будуть зафіксовані вказівки прокурора та зауваження слідчого судді.

Завершення вказаного етапу остаточно запровадить електронне кримінальне провадження в Україні. Проте для його ефективності вважається за необхідне здійснення **четвертого кроку**, а саме **розробка програми по формуванню кримінального провадження, яка міститиме у собі алгоритм дій** (руху кримінального провадження) **з моменту початку кримінального провадження до моменту виконання вироку суду, включаючи бланки та шаблони процесуальних документів.**

Означений крок буде досить тривалим у часі, оскільки потребуватиме розробки та узгодження з Генеральною прокуратурою України, Державною судовою адміністрацією України, та введення до реєстру типових електронних форм (шаблонів) процесуальних документів, необхідних для отримання електронного дозволу на проведення усіх без виключення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Здійснення визначених чотирьох кроків створить завершену систему електронного кримінального провадження, спростить діяльність органів досудового розслідування, прокуратури, суду, зменшить бюрократичні перепони та штучно створені складнощі, значно послабить можливу протидію кримінальному переслідуванню. Процедура прийняття електронних процесуальних рішень та фіксації фактів безпосередньо у ЄРДР створить безпрецедентну систему електронного управління та контролю, яка заощаджує час, людські й фінансові ресурси за максимальної інформативності.

Підсумовуючи зміст цієї публікації, можна зробити такі **висновки**:

1) Запровадження електронного кримінального провадження в нинішніх умовах не просто перспективний, а необхідний напрям подолання протидії кримінальному переслідуванню, обумовлений застарілістю, низькою технологічністю, бюрократією та неефективністю вітчизняного кримінального переслідування.

Основою для утворення сучасної системи електронного кримінального провадження доцільно обрати ЄРДР, через можливість удосконалення і розвитку існуючих у ньому прихованих резервів по виявленню та попередженню протидії кримінальному переслідуванню.

2) Перетворення ЄРДР на сучасну систему е-провадження передбачає здійснення таких послідовних кроків:

— запровадження електронної фіксації усіх процесуальних рішень та юридичних фактів;

— рівнева (безпосередня, погоджена, санкціонована) інтеграція з державними, комунальними та окремими приватними реєстрами і базами даних з фіксацією доступу і дій уповноваженого користувача;

— налагодження безконтактної електронної взаємодії (безпосередньо у ЄРДР) між суб'єктами кримінального переслідування та судом при ініціюванні, узгодженні та санкціонуванні процесуальних рішень;

— розробка програми по формуванню кримінального провадження, яка міститиме у собі алгоритм дій з моменту початку кримінального провадження до моменту виконання вироку суду, включаючи бланки та шаблони процесуальних документів.

Перспективи подальших наукових розробок полягають у проведенні досліджень щодо забезпечення участі сторони захисту у електронному кримінальному провадженні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17.
2. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення / Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право» — 2015. — № 31. — Том. 3. — С. 101-104.
3. Заступник Генпрокурора поділилась баченням щодо вдосконалення роботи електронної системи ЄРДР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.euam-ukraine.eu/ua/news/latest-news/zastupnik-genprokurora-podililas-bachennyam-shhodo-vdoskonalennya-roboti-elektronnoyi-sistemi-yerdr>.
4. Сучасна електронна система управління провадженнями матиме кардинальний вплив на кримінальні розслідування в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.euam-ukraine.eu/ua/news/opinion/modern-e-case-management-system-will-have-radical-impact-on-criminal-investigation-in-ukraine-2>.
5. Нецкин И.В. Противодействие расследованию таможенных преступлений, криминалистические средства и методы его преодоления : дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук. : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Иван Владимирович Нецкин. — М., 2001. — 186 с.
6. Цього року має бути запущено систему електронного кримінального провадження — Луценко [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://prg.ua/lutsenko-pro-zaprovadzhennya-elektronnogo-kriminalnogo-provadzhennya>
7. Князев С.Н. Проблемы становления электронного судопроизводства в Республике Беларусь / С.Н. Князев, А.А. Бережанин // Проблемы управления. — 2007. — № 2 (23). — С. 49-52.
8. Вивчарук К.Г. Электронное судопроизводство: отечественный опыт — достоинства и недостатки // Бизнес. Общество. Власть. — 2013. — № 14. — С. 15-19.
9. Лазарева И.В. Актуальные вопросы развития электронного судопроизводства в России // Информационный ежемесячник «Верное решение». — 2013. — № 1. — С. 82-86.
10. Савчук Т.А. Электронная форма уголовного дела как элемент информатизации следственной деятельности: предпосылки и проблемы внедрения / Тезисы докладов IV Международной научно-практической конференции «Борьба с преступностью : теория и практика» (Могилев, 25 марта 2016 года). — Могилев: Могилев. институт МВД, 2016. — С. 451-454.
11. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за грудень 2017 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113281&libid=100820&c=edit&_c=fo
12. Столітній А.В. Електронний діалог — інноваційний напрям еволюції досудового розслідування / А.В. Столітній, І.Г. Каланча // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право» — 2015. — № 35. Частина 1. Том. 3. — С. 126-131.
13. Абдулвалиев А.Ф. Предпосылки и перспективы внедрения электронной формы уголовного дела в деятельность судебных органов / Юридические исследования. — 2013. — № 5 — С. 150-164.
14. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затверджене наказом Генеральної прокуратури України від 06.04.2016 № 139.
15. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін. За заг. редакцією М.В. Цвіка, О.В. Петришина. — Харків: Право, 2009. — 508 с.
16. Столітній А.В. Вдосконалення електронного сегмента кримінального провадження / Право і суспільство. — 2017. — № 2. — ч. 2. — С. 187-191.
17. Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ України на період до 2020 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р.
18. Халлиулина Л.Г. Электронная форма процессуальных документов в уголовном процессе: проблемы теории и практики // Правопорядок: история, теория и практика. — 2016. — №3. — С. 75-79.

19. Тульская О.В. Некоторые проблемы использования электронных документов в качестве доказательств в уголовном судопроизводстве // Вестник Академии Генеральной прокуратуры РФ. — 2009. — №6 (14). — С. 74-79.

20. Корбутяк В.І. Електронний документообіг та ефективність роботи органів державної влади / В.І. Корбутяк // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. — 2013. — Вип. 1. — С. 69-76. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvamu_upravl_2013_1_11.pdf

Патрелюк Д.А.

Электронное уголовное производство как направление преодоления противодействия уголовному преследованию.

Аннотация. В условиях устарелости, низкой технологичности, бюрократии и неэффективности деятельности украинских правоохранительных органов внедрение электронного уголовного производства является не просто перспективным, а необходимым направлением преодоления противодействия уголовному преследованию. На основе анализа скрытых резервов ЕРДР по выявлению и предупреждению противодействия уголовному преследованию, автор приходит к выводу, что основой для образования электронной формы уголовного производства целесообразно выбрать именно этот реестр. В статье сформулированы последовательные шаги, осуществление которых позволит превратить ЕРДР в современную систему е-производства.

Ключевые слова: уголовное преследование; электронное уголовное производство; электронная форма; е-производство; Единый реестр досудебных расследований; ЕРДР.

D. Patreliuk

Electronic criminal prosecution as a way to overcome counteraction to criminal prosecution.

Summary. Scientific and technological evolution requires the prosecution of modernization and improvement. The Criminal Procedural Code of Ukraine (CPC of Ukraine) introduced in part an electronic process in which the commencement of a pre-trial investigation is directly related to the introduction of certain information into the Unified Register of Pre-trial Investigations (URDR). The introduction of this novel expanded the law enforcement agencies to collect evidence immediately after the application was received, but the main achievement of it was the start of the de bureaucratization of criminal proceedings.

At the same time, it should be noted that the progressive nature of the CPC of Ukraine in stopping bureaucratic processes is unfortunately not systematic and offensive. Thus, the procedural activity of the investigator in documenting criminals (especially in the case of limiting their rights and freedoms) is still burdened with complicated procedures and outdated requirements. And the electronic fixation of procedural decisions, in turn, from the latest means turned into a secondary (after a paper medium), but a mandatory element of the process.

The above negative impact on the efficiency of decision-making, leads to significant material, human and time costs, as well as eliminates any suddenness of procedural measures. Formalism prevails over the legal content of criminal prosecution, “playing on the hand” for those interested in counteracting them.

Under such conditions, the introduction of electronic criminal proceedings is not only a promising but necessary direction to overcome counteraction to criminal prosecution due to outdated, low technological, bureaucratic and ineffective activities of Ukrainian law enforcement agencies.

Analyzing the hidden reserves of the URDR on detection and prevention of counteraction to criminal prosecution, the author comes to the conclusion that it is expedient to choose this register as the basis for the formation of a modern system of electronic criminal proceedings.

The article formulates the successive steps, implementation of which will enable the URDR to be transformed into a modern e-production system, in particular:

— introduction of electronic fixing of all procedural decisions and legal facts;

– level (direct, coordinated, sanctioned) integration with state, communal and private private registers and databases with fixation of access and actions of the authorized user;
– the establishment of contactless electronic interaction (directly in the URDR) between the subjects of criminal prosecution and the court at initiating, agreeing and authorizing procedural decisions;

– development of a program for the formation of criminal proceedings, which will include an algorithm of action from the moment the criminal proceedings are commenced until the execution of the verdict, including forms and templates of procedural documents..

Keywords: criminal prosecution; electronic criminal proceedings; electronic form; e-Proceedings; the Unified Register of Pre-trial Investigations.

